

52352308 : สาขาวิชาการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสาธารณสุข

คำสำคัญ : เสริมสร้างพลังอำนาจ/พัฒนากระบวนการ/ผู้ป่วยเบาหวาน

ชนิษฐา สุระเดชาวุธ : การพัฒนากระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจผู้ป่วยเบาหวานแบบรายบุคคล
โรงพยาบาลหนองแขง จังหวัดสระบุรี. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : ภญ.อ.ดร.เยาวลักษณ์ อ่ำรำไพ และ
ภก.ศศ.ดร.เจริญ ตรีศักดิ์. 157 หน้า.

วัตถุประสงค์ของการศึกษาเชิงคุณภาพครั้งนี้ คือ เพื่อศึกษาการพัฒนากระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจ
ในผู้ป่วยเบาหวานที่ไม่สามารถควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดได้แบบรายบุคคล ตามแนวทางการเสริมสร้างพลัง
อำนาจ ผู้ป่วยเบาหวานแบบรายบุคคลที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากแนวคิดของกิบสัน ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล 3 เดือน
ตั้งแต่เดือนธันวาคม พ.ศ. 2553 ถึงกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2554 กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ป่วยเบาหวานที่รับการรักษาต่อเนื่อง
ในคลินิกเบาหวาน หรือในเขตรับผิดชอบของโรงพยาบาลหนองแขงที่ไม่สามารถควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดได้
(ระดับฮีโมโกลบินเอวันซีมากกว่า 6.5 %) หรือมีปัญหาด้านการใช้ยา หรือด้านการควบคุมอาหาร ใช้วิธีการเลือก
แบบเจาะจงตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ได้ผู้ป่วยเข้าร่วมการวิจัยจำนวน 10 ราย สัมภาษณ์ผู้ป่วยแบบไม่เป็นทางการ
ตามแนวทางการเสริมสร้างพลังอำนาจ สัปดาห์ที่ 1-12 ขึ้นกับขั้นตอนของกระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจที่
เกิดขึ้นกับผู้ป่วยแต่ละราย เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ และการสังเกตแบบมีส่วนร่วม
ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้นำมาวิเคราะห์เนื้อหา ข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติเชิงพรรณนา

ผลการศึกษาพบว่า ขั้นตอนที่สำคัญในการทำกระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจ คือ การทำให้ผู้ป่วย
เบาหวานตระหนักและยอมรับปัญหาสุขภาพว่าเป็นปัญหาที่ตนต้องทำการปรับปรุงแก้ไข วิธีที่ใช้คือ การใช้
หลักฐานเชิงประจักษ์ การให้ข้อมูลที่เหมาะสมเฉพาะราย และการศึกษาทบทวนข้อมูลผู้ป่วยแต่ละรายอย่าง
ต่อเนื่องก่อนสัมภาษณ์ ในกระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจผู้วิจัย ไม่ควรเร่งรัดให้ผู้ป่วยตระหนักถึงปัญหาภาวะ
สุขภาพของตน ควรให้ผู้ป่วยได้เลือกแนวทางในการปฏิบัติที่เหมาะสมตามความคิดของตนเอง และควรเปิด
โอกาสให้ผู้ป่วยได้เล่าประสบการณ์ต่างๆ โดยผู้วิจัยต้องสนใจรับฟัง ร่วมกับการใช้เทคนิคการฟังแบบไม่ตัดสิน
เพื่อสามารถสนับสนุนผู้ป่วยได้อย่างเหมาะสม จากการศึกษาแสดงให้เห็นว่า กระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจ
เป็นความสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างผู้วิจัยและผู้ป่วย เมื่อผู้วิจัยสามารถสนับสนุนให้ผู้ป่วยตระหนักและยอมรับ
ปัญหา ผู้ป่วยจะเกิดกระบวนการเรียนรู้ และมีความมั่นใจในการแก้ปัญหาสุขภาพด้วยตนเอง ข้อเสนอแนะจาก
งานวิจัยควรมีการประยุกต์ใช้กระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจในงานประจำทั้งในส่วนพัฒนาทักษะบุคลากร
สาธารณสุขและการพัฒนาคุณภาพการให้บริการในคลินิกโรคเบาหวาน รวมทั้งมีการเปิดบทบาทของเภสัชกรใน
การดูแลผู้ป่วยโรคเบาหวาน โดยใช้กระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจ

สาขาวิชาการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสาธารณสุข บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2553
ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ 1. 2.

52352308 : MAJOR : CONSUMER PROTECTION IN PUBLIC HEALTH
KEY WORDS : EMPOWERMENT/DEVELOPMENT PROCESS/DIABETIC PATIENT
CHANISSADA SURADECHAWUT : DEVELOPMENT OF EMPOWERMENT
PROCESS FOR INDIVIDUAL DIABETIC PATIENTS IN NONGSAENG COMMUNITY
HOSPITAL, SARABURI PROVINCE. THESIS ADVISOR : YAOWALAK AMRUMPAI,
Ph.D. ,AND CHAROEN TREESAK, Ph.D. 157 pp.

This qualitative research aimed to develop empowerment process in individual diabetic patients with poor glycemic control based on Gibson's empowerment concept. Data were collected between December 2010-February 2011. Purposive sampling was used to enrolle 10 diabetic patients with hemoglobin A1c of 6.5 % or higher who had been receiving care at diabetic clinic of Nongsaeng community hospital. Follow-up interview visits were scheduled within 1-12 weeks in accordance with individual patients' empowerment stage. The data were collected by individual interviews and participant observation, then analyzed by content analysis.

The results showed that the most important process to reinforce empowerment was facilitating patients to realize their own health problems which needed their responsibility to alleviate. Means to solve such problems included evidence based approach, providing individualized information, and reviewing patient information before visit. Attitudes and communication styles contributing to the process of empowerment such as active listening of patients life-experience and non-judgmental responsiveness, allowed patients to take the necessary time to make decisions or practice tasks. In conclusions, empowering needs good provider-patient relationship. Provider facilitates patients to identify their own concerns, gain the skills and confidence to act upon them. Empowerment process should be applied to routine work especially in strengthening health professionals' skills and service quality of diabetic clinic. Pharmacists could also create new role by using empowerment in their works.

มหาวิทยาลัยศิลปากร ส่วนวนลิขสิทธิ์

Program of Consumer Protection in Public Health Graduate School, Silpakorn University Academic Year 2010
Student's signature.....

Thesis Advisors' signature 1 2

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีตามที่ได้อวดฝันไว้ เพราะความกรุณา ความห่วงใย กำลังใจ คำแนะนำ และมีรูปภาพอันมากมายที่ได้รับ มากกว่ามากของคำขอบคุณหลายล้านคำที่ผสมผสานกันอยู่ภายในใจ ทำยที่สุดแล้วข้าพเจ้าขอเลือกที่จะเอ่ยกล่าวคำว่า “ขอบคุณ” อย่างจริงใจด้วยเสียงที่ออกมาจากหัวใจของข้าพเจ้า

ขอบคุณ ญญ.อ.ดร.เขาวลัษณ์ อ่ำราไพ (อาจารย์ที่ปรึกษาที่อ่านว่าคู่ชีวิต) ผู้ให้ สำหรับทุกวินาทีที่ใช้ชีวิตอยู่ร่วมกัน ขอบคุณทุกคำปรึกษาทั้งในการเรียนและการใช้ชีวิต ขอบคุณทุกรอยยิ้มที่มีให้เวลาเจอกัน และขอบคุณทุกอ้อมกอดที่คอยประคับประคองจิตวิญญาณ

ขอบคุณ ภค.ศศ.ดร.เจริญ ตรีศักดิ์ (ผู้สร้างสรรค์) สำหรับคำแนะนำที่เพิ่มพูนความมีคุณค่าในงานที่ทำ ขอบคุณที่ช่วยขัดเกลาให้งานที่สร้างทวีคุณค่ามากยิ่งขึ้น

ขอบคุณ อาจารย์ ดร.อติตยา พรชัยเกตุ โอว ยอง และ ญญ.ศศ.ดร.พกามาศ ไมตรีมิตร ที่ได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะแก้ไขทำให้งานวิจัยมีความสมบูรณ์และสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

ขอบคุณ ญญ.ศศ.ดร.นิยดา เกียรติยิ่งอังสุลี ในการจุดประเด็นคำถามเพื่อพัฒนาการสร้งงานวิจัยที่มีคุณค่า ขอขอบคุณแผนงานสร้างกลไกเฝ้าระวังและพัฒนาระบบยา (กพย.) ที่ให้การสนับสนุนทุนในการวิจัย ภายใต้การสนับสนุนจาก สำนักงานกองทุนสนับสนุนการเสริมสร้างสุขภาพ (สสส.)

ขอบคุณอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกท่านที่ได้ให้ความช่วยเหลือ คำแนะนำ คำปรึกษาและข้อคิดเห็นต่างๆในการวิจัยตลอดมาซึ่งทำให้การศึกษาวิจัยครั้งนี้สำเร็จอย่างดียิ่ง

ขอบคุณครอบครัว เพื่อนร่วมงานที่โรงพยาบาลหนองแขง และเพื่อนๆ นักศึกษาในหลักสูตรการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสาธารณสุขที่ให้การสนับสนุน ช่วยเหลือห่วงใยและให้กำลังใจด้วยดีเสมอมา

ท้ายที่สุดจะไม่ลืมขอบคุณตัวเองเด็ดขาด ขอขอบคุณร่างกายที่เหนื่อยล้ามาด้วยกันเสมอ ขอขอบคุณจิตวิญญาณที่เข้าใจและก้าวย่างไปด้วยกันตลอด